

Якісна підготовка професійний вибір

*Наталія Муранова
директор Інституту
доуніверситетської підготовки НАУ,
доктор педагогічних наук, професор*

Сьогодні вже ніхто не має сумніву, що для отримання рейтингового сертифіката ЗНО зі вступними балами до ВНЗ, надто престижного, треба виконати велику роботу. Адже тестові завдання містять програмний матеріал шкільних предметів із 5 по 11 клас. А у школі вчителі бракує часу, щоб ґрунтовно та системно повторити великий обсяг програми ЗНО з учнями.

Деякі випускники змушені реєструватися на чотири предмети на ЗНО (залежно від специфіки ВНЗ та із врахуванням того, що українська мова та література, історія України чи математика є обов'язковими згідно з вимогами для отримання шкільного атестата). Наприклад, якщо випускник вступає до медичного університету, то для отримання атестата він зобов'язаний здавати ЗНО з української мови та літератури, історії України чи математики (хоча два останніх предмета йому не потрібні для вступу). Зазвичай, такий підхід перевантажує підготовку випускника до вступу у ВНЗ. Але, якщо врахувати, що у шкільному навчальному плані українська мова та українська література; алгебра та геометрія (а не математика) — це різні предмети, то учень повинен готувати не чотири, а п'ять предметів до ЗНО, щоб мати змогу продовжити навчання у вищій школі.

Запроваджене в Україні загальнонаціональне ЗНО випускників не є новацією в освіті. Щоправда для випускників воно є досить складним і об'ємним за змістом.

Очевидним є і те, що за таких вимог випускникові не просто самостійно опанувати декілька програм ЗНО УЦОЯО. Тим паче, якщо врахувати, що вони суттєво відрізняються за змістом від програми, яку учень успішно опанував у школі. Тут батькам доводиться розмірковувати: як правильно організувати для дитини підготовку, як збалансувати час, де знайти потрібних фахівців, як бути фінансово спроможними тощо. Адже мережа профільних навчальних закладів середньої освіти ще не достатньо розвинена в Україні.

Як і де підготуватися до вступу у ВНЗ та подальшого навчання в ньому?

ВНЗ України цілком спроможні суттєво поліпшити підготовку випускників середніх закладів освіти не тільки для вступу у ВНЗ, а й їх успішного навчання у вищій школі.

Саме таке навчання організовано в Національному авіаційному університеті (НАУ) на базі Інституту доуніверситетської підготовки (ІДП). Воно вдало поєднує профільне навчання з елементами професійної орієнтації учнівської молоді. Система доуніверситетської підготовки є одним із елементів, що забезпечує якість освітньої діяльності університету. Така підготовка є невід'ємною складовою системи повної загальної середньої освіти і профільного навчання. Переваги навчання випускників при університеті є очевидними як для учнів, так і для батьків:

- ◆ підготовка до ЗНО здійснюється за помірну плату (альтернатива репетиторству);
- ◆ у випускника є можливість отримати рейтингові сертифікати ЗНО;
- ◆ учень перебуває у середовищі вищої школи;
- ◆ викладання шкільних предметів здійснюють викладачі відповідних кафедр;
- ◆ є можливість поглиблено вивчати окремі предмети за вибором випускника;

до ЗНО та вдалиий в умовах вищої школи

- ◆ відбувається адаптація до майбутнього навчання у виші;
- ◆ ліквідуються прогалини у знаннях;
- ◆ можна обрати для навчання зручний час;
- ◆ є можливість отримати додаткові бали до рейтингу вступника (на природничо-математичні та інженерно-технічні спеціальності до 10 балів);
- ◆ зробити правильний професійний вибір завдяки участі у різноманітних профорієнтаційних заходах.

Як забезпечити випускнику успішне складання ЗНО? Адже, на жаль, результати загальнонаціонального ЗНО попередніх років викликають занепокоєння не тільки у випускників, батьків, вчителів ЗНЗ, викладачів вищої школи, але й у суспільстві в цілому.

Звернемося до результатів ЗНО 2015 р. та 2016 р. Так, у 2015 р. не подолали поріг «склав/не склав» з історії України — 25 % випускників, з фізики — 23,3 %, з англійської мови — 13,3 %, з математики — 24 %, з української мови та літератури — 8,4 %. У 2016 р. низькі показники дещо менші, але теж не є досить результативними з історії України — 13 % абітурієнтів, з математики — 15 %, з української мови та літератури — 9 %. Такі випускники не змогли подати свої документи для вступу до ВНЗ України.

Вирішення проблеми підвищення якості підготовки до вступу у ВНЗ, на нашу думку, лежить у забезпеченні неперервної системи освіти «загальноосвітній навчальний заклад — доуніверситетська підготовка — вищий навчальний заклад».

І тут виникає запитання: як і де можна якісно підготуватися до ЗНО?

У Національному авіаційному університеті навчання на курсах з підготовки до ЗНО безумовно забезпечує високий та достатній рівень у сертифікатах ЗНО УЦОЯО. Такі курси уже багато років поспіль діють в Інституті доуніверситетської підготовки. На них слухачі мають можливість системно повторити матеріал, ліквідувати прогалини в знаннях, систематизувати їх, удосконалити вміння і успішно засвоїти програму ЗНО за тестовими технологіями. Викладання всіх предметів на курсах за програмами УЦОЯО та технологіями ЗНО забезпечує кафедра базових і спеціальних дисциплін.

Може виникнути і запитання, а чи потрібно взагалі відвідувати підготовчі курси, адже це не є обов'язковою вимогою вступу? Відповідь на це запитання дає статистика: кожен 4-й випускник курсів має відмінний сертифікат ЗНО. Щороку майже 80–85%

слухачів стають студентами саме Національного авіаційного університету бюджетної форми навчання та отримують додаткові бали до рейтингу вступника на інженерно-технічні та природничо-математичні спеціальності.

І загалом, підготовчі курси НАУ — це хороша альтернатива репетиторству, що можуть собі дозволити не всі громадяни і воно не завжди себе виправдовує.

Самоперевірка готовності випускників-2017 до загально- національного ЗНО

У рамках запровадження програми «Абітурієнт», що започаткована ДІП, передбачено такі нові освітні та профорієнтаційні заходи, як «Пробне ЗНО» та «Літня школа» для учнів 10-11 класів ЗНЗ.

28 травня 2016 р. вперше стартував проєкт «Пробне ЗНО-2016» для вступників-2017. Його мета — здійснити незалежний моніторинг знань та вмінь учнів ЗНЗ, перевірити їхню готовність до загальнонаціонального ЗНО-2017, надати їм допомогу у професійному самовизначенні та здійснити професійне консультування у середовищі вищої школи. Реалізацію проєкту забезпечувало понад 120 кращих викладачів та праців-

ників НАУ, а на виконання тестових завдань зареєструвалося понад 760 учнів зі всіх регіонів України.

Учасникам була презентована діяльність НАУ, окреслені переваги та специфіка навчання, був проведений аналіз результатів загальнонаціонального ЗНО-2015. Абітурієнтам надали інформацію: де і за яких умов можна якісно підготуватися не тільки до вступу у ВНЗ, а й до успішного навчання в ньому, розкрили специфіку та переваги навчання в Інституті доуніверситетської підготовки з урахуванням програмних вимог УЦОЯО.

Учасники виконували завдання за тестовими технологіями загальнонаціонального ЗНО УЦОЯО з української мови та літератури — 581 учень; з математики — 272; з фізики — 40; з англійської мови — 176; з історії України — 102. Кожен учасник мав можливість виконати тести з двох предметів. Така активність зацікавлених абітурієнтів перевершила усі сподівання оргкомітету.

Взявши участь у такому проєкті НАУ, кожен випускник 10 класу уже нині може діагностувати власну готовність до загальнонаціонального ЗНО. Виявлені прогалини у знанні окремих тем зі шкільних предметів учасники вчасно зможуть їх усунути завдяки самостійній роботі або навчанню на підготовчих курсах при ВНЗ, факультативах, літніх школах, спецкурсах тощо.

Якісна підготовка до ЗНО та вдалий професійний вибір в умовах вищої школи

Початок на с. 6–7

Профорієнтаційне консультування абітурієнтів

Міністр освіти і науки України Л. Гриневич, виступаючи перед фіналістами конкурсу есе «Моя майбутня професія: планування і розвиток», розповіла про програму з професійної орієнтації школярів, здійснення якої найближчим часом має розпочатися в українській середній школі. «Нещодавно Інститут модернізації змісту освіти розпочав новий проект Skills Academy, завдяки якому ми спробуємо запровадити в українських школах тестування на виявлення професійних здібностей. Це потрібно для того, щоб кожна дитина отримала можливість у старшій школі поставити собі питання про майбутнє і в подальшому зробити вдалий професійний вибір», — зазначила міністр Л. Гриневич.

Динамічні зміни ринку праці спонукають працівників середньої та вищої школи до модернізації та підвищення якості професійної орієнтації учнівської молоді, пошуку нових її форматів. Саме тому реалізація проекту «Пробне ЗНО–2016» передбачала профорієнтаційну складову, а саме — проведення виставки-презентації діяльності навчально-наукових підрозділів та майстер-класів з метою здійснення правильного професійного вибору його учасників.

Виставку відвідали понад 760 учнів та батьків. Навчальні підрозділи університету презентували навчальну, навчально-методичну, міжнародну та наукову діяльність за

майже 85-річну історію НАУ. Виставка представила також широкий спектр інноваційних досягнень та різноманітний досвід оновлення системи освіти в університеті.

Учасники виставки з різних регіонів країни обговорили з науковцями НАУ перспективи навчання, нагальні проблеми вступу до ВНЗ, розвитку особистості в умовах вищої школи, шляхи інтеграції університету до європейського освітнього простору, особливості вступу до ВНЗ у 2016 р.

На стендах навчально-наукових інститутів та коледжів презентувалися: специфіка підготовки фахівців за спеціальностями та спеціалізаціями; інновації з підвищення якості вищої освіти; реалізація програм та надання якісних освітніх послуг; досвід міжнародної співпраці у реалізації спільних освітніх проєктів для студентів; умови надання післядипломної освіти; особливості навчання в системі доуніверситетської підготовки та переваги підготовки до ЗНО при НАУ.

Професійні майстер-класи для майбутніх студентів

Попередня он-лайн реєстрація на майстер-класи, що були анонсовані навчально-науковими інститутами університету, надала широкі можливості учасникам пробного ЗНО зорієнтуватися у розмаїтті спеціальностей, за якими проводиться підготовка фахівців в НАУ.

Майстер-класи проводили профільні кафедри навчально-наукових інститутів за участі професорсько-викладацького складу, молодих науковців та студентів у лаборато-

риях, майстернях, виставкових залах, ангарі з використанням комп'ютерно-інформаційних та мультимедійних технологій, тренажерів, спеціального обладнання тощо.

Популярними серед учасників стали майстер-класи: «Експериментальна хімія», «Основи криміналістики», «Комп'ютеризовані системи та робототехніка. Системи управління і автоматизації авіаційних і космічних літальних апаратів», «Електронні пристрої та системи», «Живопис сухими фарбами «Пастель» та «Особливості живописних технік: акварель та олійні фарби», «Діяльність психолога в сучасному світі інформаційних технологій, складної техніки та підвищених навантажень на людину», «Профорієнтаційне психологічне тестування», «Хто такий менеджер з логістики?», «Шлях від бізнес-ідеї до прибутку», «Діяльність інформаційних центрів освітніх програм та Європейського Союзу», «Роботи, 3D-принтери, «розумні будинки».

Школярі отримали багато незабутніх вражень від освітнього та профорієнтаційного проєкту «Пробне ЗНО–2016». Тож маємо надію, що подорож у світ майбутньої професії допоможе зробити правильний професійний вибір майбутнім студентам нашого університету і незабаром саме вони поповнять студентські лави славетного вишу.

В умовах реформування системи середньої та вищої освіти сучасні тенденції забезпечення якості підготовки абітурієнта до вступу у ВНЗ та подальшого успішного навчання в ньому безпосередньо пов'язані з вирішенням проблеми професійної орієнтації учнівської молоді, що в свою чергу в подальшому впливатиме на якість підготовки фахівців у вищій школі.

